

Toelichting werkwijze data-uitvragen

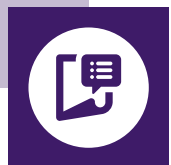
Lees verder

Inhoud

01	Aanleiding en doel van de toelichting op de werkwijze data-uitvragen	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Leeswijzer	3
1.3	Doel en status	3
02	Taakstelling en bevoegdheden	4
2.1	Taakstelling AFM	4
2.2	Datagedreven toezicht	4
2.3	Bevoegdheden	5
2.4	Wettelijk kader	5
03	Werkwijze en waarborgen	7
3.1	Een data-uitvraag volgt altijd uit een toezichttaak	7
3.2	Belasting sector	8
3.3	Zorgvuldigheid bij data-uitvraag	8
3.4	Extra waarborgen wanneer de AFM persoonsgegevens verwerkt	9
3.5	Datagovernance en securitywaarborgen	9
04	Gebruiken en bewaren van de data	11
4.1	Brondata worden verwerkt tot de benodigde inzichten	11
4.2	Data-uitvragen kunnen leiden tot verschillende vervolgacties	11
4.3	Data worden alleen gedeeld als hier een wettelijke basis voor is	11
4.4	Data worden niet langer bewaard dan nodig	12

01 Aanleiding en doel van de toelichting op de werkwijze data-uitvragen

1.1 Aanleiding

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft de wettelijke taak het gedragstoezicht op de financiële markten uit te oefenen. De huidige technologische ontwikkelingen en middelen bieden zowel voor de financiële sector als de AFM kansen om tijdig misstanden te signaleren en te voorkomen. Zo kunnen wij gericht toezicht houden op de financiële markten. Datagedreven toezicht draagt op die manier bij aan een stabiele markt en de financiële bescherming van consumenten.

Het datagedreven toezicht richt zich primair op financiële ondernemingen die zich moeten houden aan wet- en regelgeving, niet op individuele consumenten. Wij vragen alleen data uit die wij nodig hebben voor ons toezicht. Het datagedreven toezicht is niet nieuw. Omdat wij willen laten zien hoe zorgvuldig wij omgaan met data-uitvragen, delen we onze manier van werken met de markt.

Met data-uitvragen worden inlichtingenvorderingen bedoeld waarbij hoofdzakelijk kwantitatieve data worden uitgevraagd die nodig zijn voor het AFM-toezicht. Hoewel deze werkwijze is toegespitst op data-uitvragen, gelden diverse elementen ook voor onze meer kwalitatieve inlichtingenvorderingen.

1.2 Leeswijzer

De werkwijze bestaat uit de volgende hoofdstukken:

- hoofdstuk 1: Aanleiding en doel van de toelichting op de werkwijze data-uitvragen
- hoofdstuk 2: Taakstelling en bevoegdheden
- hoofdstuk 3: Werkwijze en waarborgen
- hoofdstuk 4: Gebruiken en bewaren van data

1.3 Doel en status

De AFM heeft de eigen werkwijze vastgelegd om inzicht te geven in het proces dat wij hanteren bij data-uitvragen. Dit is ook bedoeld om verantwoording af te leggen over onze manier van werken.

In deze werkwijze beschrijven wij welke stappen de AFM doorloopt voorafgaand aan een data-uitvraag, op welke manier wij gebruik maken van onze bevoegdheden om inlichtingen te vorderen en hoe de uitgevraagde data worden gebruikt.

De AFM houdt zich in haar toezicht aan deze werkwijze. We bekijken regelmatig of het nodig is om de werkwijze aan te scherpen.

02 Taakstelling en bevoegdheden

2.1 Taakstelling AFM

De AFM houdt onafhankelijk gedragstoezicht op de financiële markten. Dat toezicht is gericht op ordelijke en transparante marktprocessen, zuivere verhoudingen tussen marktpartijen en een zorgvuldige behandeling van klanten. Het datagedreven toezicht richt zich primair op financiële ondernemingen die zich moeten houden aan wet- en regelgeving, niet op individuele consumenten. Het toezicht dient verschillende doelen. Zo verkrijgen we een beeld van risico's in de markt, de daarop actieve partijen en aangeboden producten en diensten en kunnen wij erop toezien dat wettelijke normen worden nageleefd. Ook komen we erachter wat risicovol gedrag is en kunnen wij voorkomen dat overtredingen worden begaan, dan wel op korte termijn overtredingen laten beëindigen. Op deze manier dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland. Wij willen onze toezichtdoeleinden bereiken door proactief, datagedreven en invloedrijk te zijn.

De algemene taakstelling van de AFM staat in artikel 1:25 van de Wet op het financieel toezicht (Wft), zoals het uitoefenen van gedragstoezicht en beslissen over de toelating van financiële ondernemingen tot de markt. De AFM voert daarnaast ook taken uit op grond van andere wetten, zoals de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) en de Sanctiewet (Sw), de Wet toezicht financiële verslaggeving (Wtftv), de Pensioenwet (Pw), de Wet toezicht accountantsorganisaties, (Wta), de Wet toezicht effectenverkeer 1995 (Wte), de Wet handhaving consumentenbescherming (Whc) en Europese verordeningen, zoals de Verordening Marktmissbruik en de Prospectusverordening. Daarmee houdt de AFM dus toezicht op ondernemingen zoals banken, verzekeraars, pensioenuitvoerders, beleggingsondernemingen, accountantsorganisaties, adviseurs, bemiddelaars, kredietaanbieders en handelsplatformen en geregelende markten, en (aanbieders van) diverse soorten financiële producten en diensten. Daarnaast houdt de AFM ook in Europees verband toezicht.

Ondernemingen zijn zelf verantwoordelijk voor naleving van wet- en regelgeving. De AFM controleert vervolgens of zij dit goed doen. Dit doen wij door risico's in kaart te brengen, te wegen en wanneer nodig nader te onderzoeken. Voor de aanpak van overtredingen beschikken wij over verschillende toezichtinstrumenten, variërend van informele beïnvloeding tot de inzet van formele handhavingsinstrumenten. Wij kijken per geval hoe wij onze toezichtbevoegdheden inzetten en kunnen die altijd en spontaan uitoefenen. Tot slot hebben wij ook een signalerende en agenderende functie.

2.2 Datagedreven toezicht

Datagedreven toezicht betekent gebruik maken van data en data-analyse om gericht toezicht te houden.

De AFM werkt datagedreven. Dat is niet nieuw. Datagedreven toezicht is een manier van toezicht houden, waarbij in alle stappen van het toezichtproces wordt gekeken hoe het gebruik van data kan helpen om risico's tijdig te identificeren, toezichtvragen te beantwoorden en beter onderbouwd toezicht te houden. Een voorbeeld van datagedreven toezicht is de inzet van data-analyses om specifieke financiële risico's te identificeren en/of de materialiteit hiervan vast te stellen. Datagedreven toezicht heeft nadrukkelijk als doel om toezichtkeuzes beter te onderbouwen ('decision support'). Het professionele oordeel van de daartoe bevoegde personen is en blijft leidend in alle stappen van het toezichtproces.

Met behulp van datagedreven toezicht kunnen we een groter deel van de markt overzien, de risico's nauwkeuriger en sneller identificeren en de feiten beter wegen. Een beter begrip van risico's en de schadelijkheid daarvan helpt ons om gericht toezicht te houden.

Voor datagedreven toezicht zijn data nodig. Wij gaan uiteraard zorgvuldig om met deze data, zie 2.4 Wettelijk kader. Wij verkrijgen deze data op verschillende manieren: van ondernemingen die voldoen aan (rapportage)verplichtingen, via openbare bronnen, via andere toezichthouders en/of via data-uitvragen aan ondernemingen. Data-uitvragen kunnen om verschillende redenen worden ingezet. Iedere data-uitvraag wordt gedaan vanuit een toezichttaak die volgt uit risicogebaseerde keuzes. Een data-uitvraag kan bijvoorbeeld als doel hebben om hypothesen over toezichtrisico's te toetsen of om inzicht te krijgen in de naleving van bepaalde wettelijke normen. Daarmee is een data-uitvraag een middel om tot de inzichten te komen die nodig zijn om gericht toezicht te kunnen houden. Vervolgens kunnen wij ons toezicht-instrumentarium inzetten daar waar wij de grootste risico's zien voor de financiële sector en de consument.

2.3 Bevoegdheden

De AFM is op grond van artikel 5:16 Awb, in samenhang met artikel 1:72 Wft, en artikel 1:74, eerste lid, Wft¹ bevoegd om van eenieder inlichtingen te vorderen als dat noodzakelijk is voor de uitoefening van haar taken. De AFM kiest binnen haar mandaat waar zij haar capaciteit op inzet en doet dit risicogestuurd.

De persoon of onderneming waarvan wij inlichtingen vorderen, is op grond van artikel 5:20, eerste lid, Awb verplicht hieraan mee te werken, de gevorderde informatie bij de AFM aan te leveren en naar waarheid (schriftelijk) te antwoorden op de gestelde vragen. Blijft de partij in gebreke, dan hebben wij de bevoegdheid om met een last onder dwangsom medewerking af te dwingen. Weigering is alleen onder specifieke omstandigheden mogelijk, bijvoorbeeld als een partij verplicht is tot geheimhouding (artikel 5:20, tweede lid, Awb).

Waar wettelijk toegestaan werken we samen met collega-toezichthouders om de effectiviteit van toezicht te vergroten. Hiertoe bestaan diverse [samenwerkingsverbanden- en convenanten](#).

¹ Deze Werkwijze is niet alleen van toepassing op taken die voortvloeien uit de Wft, maar ziet op alle toezichttaken van de AFM. De wetten waar de AFM haar toezichttaken aan ontleent kennen een soortgelijke bepaling als artikel 1:72 Wft of artikel 1:74 Wft.

2.4 Wettelijk kader

De AFM houdt zich bij de inzet van haar bevoegdheden aan de relevante (toezicht) wetgeving, zoals de Awb en de AVG. We nemen alle geschreven en ongeschreven algemene beginselen van behoorlijk bestuur in acht, zoals het verbod op vooringenomenheid, het evenredigheidsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het verbod op misbruik van bevoegdheid. Voor zover bij de inzet van onze bevoegdheden een inmenging plaatsvindt op het recht op bescherming van het privéleven, de woning en de correspondentie van ondernemingen, waarborgen we dat die inmenging op dat recht toelaatbaar is.

De AFM mag op grond van artikel 5:13 Awb slechts gebruik maken van haar bevoegdheid om van eenieder inlichtingen, gegevens en bescheiden te vorderen voor zover dat redelijkerwijs nodig is voor de vervulling van haar taak. In deze bepaling is het proportionaliteits- en subsidiariteitsbeginsel vervat. Dit betekent dat we alleen data mogen uitvragen voor zover dat redelijkerwijs noodzakelijk is, het gebruik niet verder gaat dan nodig is en dit op een voor de betrokkene minst belastende wijze plaatsvindt. Wij zullen, gelet op deze beginselen, vooraf zorgvuldig vaststellen welke data nodig zijn voor de wettelijke voorschriften waarop de AFM toezicht houdt, of een data-uitvraag nodig is en, zo ja, bij wie de data-uitvraag zal worden gedaan.

Het kan voorkomen dat een data-uitvraag persoonsgegevens omvat. We stellen dan vooraf de grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens vast. Voor de verwerking van persoonsgegevens door de AFM is de AVG-grondslag doorgaans artikel 6, lid 1, aanhef en onder e, AVG ('de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen'). Uit de artikelen 5:16 Awb, 1:74 Wft en 5:20 Awb volgt dat ondernemingen verplicht zijn medewerking te verlenen aan een inlichtingenvordering. De grondslag voor het aanleveren van data door ondernemingen volgt dan uit artikel 6, lid 1, aanhef en onder c, AVG ('de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust').

Als de AFM voor andere toezichttaken gebruik wil maken van persoonsgegevens waarover zij al beschikt, dan beoordelen we overeenkomstig artikel 6, vierde lid, AVG of en, zo ja, in hoeverre sprake is van een toelaatbare verenigbare verdere verwerking. Ook houden wij ons aan alle andere beginselen en normen die de AVG bevat. Denk hierbij aan de transparantieplicht uit de artikelen 12 en 13 AVG, tijdige verwijdering van persoonsgegevens, het overeenkomstig artikel 35 AVG verrichten van een Data Protection Impact Assessment (DPIA), de verantwoordingsplicht en beveiligingsplicht.

In het volgende hoofdstuk beschrijven we de stappen die wij zetten om te komen tot een data-uitvraag.

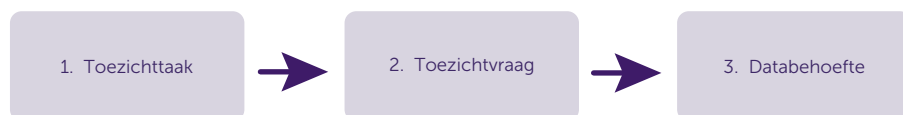

03 Werkwijze en waarborgen

In dit deel wordt beschreven hoe een data-uitvraag tot stand komt.

3.1 Een data-uitvraag volgt altijd uit een toezichttaak

De AFM verzamelt en verwerkt alleen data die nodig zijn om haar toezichttaken te vervullen. Elke data-uitvraag volgt dus uit een toezichttaak. Wij stellen de databeefte vast aan de hand van de inzichten die wij nodig hebben om onze toezichttaak te kunnen vervullen. Het proces om de databeefte vast te stellen, is op hoofdlijnen in te delen in 3 stappen:

Ad 1. Toezichttaak

Voorbeelden van toezichttaken zijn het toezicht op naleving van wettelijke normen, onderzoeken en analyses gericht op de identificatie van (potentiële) risico's of beoordeling van de schadelijkheid van gesignaleerde risico's, maar ook vergunningverlening en bestuurderstoetsingen. Wij stellen risicogestuurd vast welke toezichtdoelen wij willen behalen en hoe wij onze taken uitvoeren. Thema's en specifieke taken die wij hebben geprioriteerd, worden vooraf extern gedeeld via de publicaties [Trendzicht](#) en de [AFM-agenda](#).

Ad 2. Toezichtvraag

Een toezichttaak wordt doorgaans vertaald in één of meer te beantwoorden onderzoeksvragen, ofwel 'toezichtvragen'. In de toezichtvragen vervatten wij de inzichten die nodig zijn om de toezichttaak te kunnen vervullen. Door dit concreet te maken, kunnen wij vaststellen welke doelen we willen bereiken. Toezichtvragen kunnen gerelateerd zijn aan alle fases van het toezichtproces, bijvoorbeeld:

- Welke (nieuwe) producten/ (soorten) ondernemingen zijn actief in een bepaald segment?
- In hoeverre worden (specifieke) normen nageleefd binnen dit marktsegment?
- Wat is de materialiteit van het gesignaleerde risico?
- Heeft de al gedane interventie van de AFM het beoogde effect bereikt?

Hypothesen kunnen helpen de scope van het onderzoek af te bakenen. Dit zijn te toetsen veronderstellingen over de toezichtvraag die volgen uit signalen, eerdere onderzoeken of andere toezichtinformatie. Uit de hypothesen volgt bijvoorbeeld naar welke delen van de financiële markt wordt gekeken of welke veronderstellingen er zijn over mogelijke overtredingen van een open norm.

Ad 3. Databeefte

Als duidelijk is welke inzichten nodig zijn, kunnen wij vaststellen welke data precies noodzakelijk zijn om tot de benodigde inzichten te komen. Wij zorgen ervoor dat dit evenredig is met de uitvraag.

3.2 Belasting sector

De AFM kiest de minst belastende manier voor de sector om te komen tot de benodigde inzichten

Als duidelijk is welke data nodig zijn, stellen we vast wat de beste manier is om de data te verwerven. We verkrijgen data bijvoorbeeld uit openbare bronnen, wettelijk verplichte rapportages, op basis van informatie-uitwisseling met andere toezicht-houders als dat wettelijk mag of door middel van een inlichtingenvordering, zoals een data-uitvraag. Dat data ergens anders beschikbaar zijn, wil niet zeggen dat deze zonder meer gedeeld en gebruikt kunnen worden voor een ander doel dan waarvoor de data oorspronkelijk zijn opgevraagd. Als wij data willen hergebruiken (of delen op verzoek van een andere toezichthouder), stellen we eerst vast of dit hergebruik in lijn is met de wet- en regelgeving en of de data gedeeld mogen worden. In dit kader heeft de AFM [samenwerkingsconvenanten](#) met diverse toezichthouders, waaronder DNB. Daarnaast wordt getoetst of de beschikbare data geschikt zijn voor het doel. Soms gaan data over hetzelfde onderwerp, maar kan op basis hiervan niet tot het benodigde inzicht worden gekomen. Dit is bijvoorbeeld het geval als het detailniveau niet volstaat of de data niet actueel of volledig genoeg zijn. Ook kan het voorkomen dat data niet meer (in de oorspronkelijke vorm) beschikbaar zijn, omdat de data bijvoorbeeld zijn verwijderd of bewerkt om te voorkomen dat data langer bewaard of verwerkt worden dan strikt nodig.

Bij elke data-uitvraag, streven we ernaar de belasting voor ondernemingen zo beperkt mogelijk houden. Dit doen we niet alleen door de uitvraag te beperken tot de strikt benodigde data, maar ook door te onderzoeken of de belasting op andere manieren kan worden verlaagd, voorbeelden zijn:

- Is het mogelijk om data bijvoorbeeld zelf te categoriseren?
- Is het mogelijk om delen van een opeenvolgende uitvraag vooraf in te vullen of door de mogelijkheid te bieden te werken met schattingen?
- Is het mogelijk vragen ten behoeve van verschillende toezichttaken te bundelen in één uitvraag?

3.3 Zorgvuldigheid bij data-uitvraag

In een data-uitvraag wordt omschreven op basis van welke bevoegdheden de AFM data uitvraagt en ten behoeve van welke toezichttaak de data worden uitgevraagd.

Wij zijn kritisch op welke data nodig zijn om gericht toezicht te kunnen houden. Een data-uitvraag bevat een beschrijving van de scope en datadefinities, zodat duidelijk is welke informatie, gegevens en bescheiden worden opgevraagd. Op die manier is de data die wij ontvangen van verschillende ondernemingen zo consistent mogelijk. Verschillen in definities of interpretatie kunnen immers ertoe leiden dat data onvoldoende vergelijkbaar zijn. Indien mogelijk gebruiken we een specifiek format waaraan de gevraagde gegevens eenvoudig kunnen worden toegevoegd. In een format kunnen bijvoorbeeld validaties worden ingebouwd om de consistentie te waarborgen, zoals een waardenbereik of verplicht dataformat. Ook kunnen alerts worden gegeven bij afwijkende waarden. We streven ernaar de aanleverformats zo in te richten dat deze eraan bijdragen dat er niet (onbedoeld) meer data wordt aangeleverd dan nodig.

In de data-uitvraag beschrijven we hoe en wanneer de data aangeleverd moeten worden. Dit kan bijvoorbeeld via beveiligde verbindingen, het AFM-Portaal of door tussenkomst van derde partijen.

Data-uitvragen worden meestal vooraf aangekondigd en er worden realistische aanlevertermijnen gehanteerd. Het kan voorkomen dat we uitvragen herhalen. Dit gebeurt alleen als is vastgesteld dat het voor het AFM-toezicht noodzakelijk is om de data te actualiseren. In dat geval houden we de uitvraag zo consistent mogelijk en zorgen wij ervoor dat deze tijdig voorbereid kan worden.

3.4 Extra waarborgen wanneer de AFM persoonsgegevens verwerkt

Een data-uitvraag kan persoonsgegevens bevatten wanneer deze data nodig zijn voor het AFM-toezicht. Zoals eerder aangegeven is het toezicht primair gericht op ondernemingen en niet op personen. Als wij persoonsgegevens uitvragen, zorgen wij ervoor dat de uitvraag en verwerking in lijn zijn met de AVG. Als is vastgesteld welke data nodig zijn, wordt daarom vastgesteld of er ook persoonsgegevens worden gevorderd. Hiervoor wordt een toets gedaan op met name indirecte herleidbaarheid van persoonsgegevens. Toezichthouders voeren deze check uit in samenwerking met de privacycoördinator van die afdeling en een jurist van de afdeling Juridische Zaken. Als sprake is van persoonsgegevens worden de volgende vragen beantwoord:

1. Welke impact heeft de dataverwerking op de privacy van de betrokkene(n)? Op basis van een checklist wordt vastgesteld of een DPIA nodig is. Dit is het geval als de voorgenomen dataverwerking leidt tot een hoge impact op de privacy van personen. Het DPIA wordt dan uitgevoerd en voorgelegd aan de Functionaris Gegevensbescherming (FG). De FG geeft vervolgens een advies. Het DPIA bevat meerdere van onderstaande stappen, maar ook als het gaat om een verwerking met een lage impact op de privacy worden deze stappen doorlopen.
2. Is de rechtmatigheid van de verwerking van persoonsgegevens vastgesteld? In de vertaalslag van toezichttaak naar databehoefte wordt duidelijk welke inzichten nodig zijn. Als hiervoor een verwerking van persoonsgegevens nodig is, wordt de rechtmatigheid van de voorgenomen verwerking vastgesteld. Als de noodzaak om de desbetreffende persoonsgegevens te verwerken niet goed onderbouwd kan worden, wordt de databehoefte aangepast. Data kunnen bijvoorbeeld in geanonimiseerde vorm worden uitgevraagd, waardoor niet langer sprake is van een verwerking van persoonsgegevens.
3. Welke mitigerende maatregelen zijn nodig om de inbreuk op de privacy zo beperkt mogelijk te houden? Per casus wordt vastgesteld welke risicomitigerende maatregelen passend zijn in relatie tot het privacyrisico en het te bereiken toezichtdoel. Maatregelen ten behoeve van de privacybescherming, kunnen zowel voorafgaand aan aanlevering, maar ook na ontvangst van de data worden

genomen. Voorbeelden zijn:

- Versleuteling of pseudonimisering;
- Samenvoeging van datapunten tot categorieën (aggregatie);
- Uitzondering van bepaalde datapunten, type klanten, ondernemingen, etc. om het risico op (indirecte) herleidbaarheid weg te nemen.

Als blijkt dat de verwerking een hoog risico oplevert en geen maatregelen getroffen kunnen worden om het risico te beperken, raadplegen we conform artikel 36 AVG voorafgaand aan de data-uitvraag de Autoriteit Persoonsgegevens.

4. Hoe moet de data worden aangeleverd? Er kan bijvoorbeeld gevraagd worden om de data gepseudonimiseerd aan te leveren, waarbij de (minimale) sterkte van de versleuteling wordt voorgeschreven. In een data-uitvraag wordt zoveel mogelijk 'privacy by design' ingebouwd, bijvoorbeeld door te werken met vaste antwoordcategorieën ('buckets') of door het onmogelijk te maken om bepaalde informatie in te vullen.
5. Hoe worden de data na ontvangst verwerkt? Er wordt vooraf bepaald waar data opgeslagen worden, voor wie deze toegankelijk moeten zijn en welke mitigerende maatregelen na ontvangst worden genomen. Voorbeelden zijn versleuteling van de data na ontvangst, aggregatie na datakwaliteitschecks of afscherming van de verkregen data.

3.5 Datagovernance en securitywaarborgen

De afdeling die de data uitvraagt is verantwoordelijk voor een zorgvuldige omgang met de data. Dit betekent onder meer dat de afdeling zorgt dat de data alleen gebruikt worden voor de toegestane doelen en data niet langer verwerkt of bewaard worden dan nodig. Als het type data vraagt om afscherming of wanneer er geheimhouding op rust, worden passende maatregelen genomen. Mocht onverhoopt te veel of niet de gevraagde data zijn aangeleverd, dan wordt per casus beoordeeld welke acties nodig zijn. Doorgaans zullen dergelijke data vernietigd worden. Zoals beschreven in paragraaf 3.2 is een uitgangspunt bij data-uitvragen dat de AFM de minst belastende manier hanteert om data te verzamelen. Om onnodige belasting

te voorkomen toetsen wij eerst of de benodigde data al beschikbaar zijn. Als blijkt dat al beschikbare data gebruikt kunnen en mogen worden, wordt vastgesteld welke datapunten uit een dataset precies nodig zijn en het hergebruik beperkt tot de noodzakelijke data. Elke dataset heeft een data-eigenaar die akkoord moet geven voor het gebruik van de data waarvoor de data-eigenaar verantwoordelijk is.

De AFM heeft haar securitybeleid ingericht naar de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De [BIO](#) is het basishoofdkader voor informatiebeveiliging binnen alle overheidslagen. Als wij kiezen voor een data-uitvraag stellen wij vast wat de meest effectieve en efficiënte aanlevermethode is. Er zijn verschillende beveiligde kanalen beschikbaar om data te verstrekken aan de AFM, via beveiligde digitale verbindingen of via externe partijen die diensten aanbieden om data veilig te delen. Aanlevering van grotere (en of structurele) data-uitvragen gebeurt meestal via het [AFM-Portaal](#). Dit is een beveiligde omgeving van de AFM.

04 Gebruiken en bewaren van de data

In dit deel wordt beschreven hoe de AFM de omgaat met de uitgevraagde data.

4.1 Brondata worden verwerkt tot de benodigde inzichten

Na ontvangst van de data voeren wij doorgaans diverse databewerkingen uit om te komen tot de benodigde toezichtinzichten. Daarvoor zijn goede en betrouwbare data essentieel. We voeren daarom diverse controles uit op de datakwaliteit. Er kunnen bijvoorbeeld fouten of dubbelingen voorkomen in de data of data kunnen onvolledig of onwaarschijnlijk zijn. Doorgaans wordt getracht in de aanleverformats zoveel mogelijk 'compliance by design' in te bouwen, wat inhoudt dat het invoerformaat bijdraagt aan de datakwaliteit. Bijvoorbeeld door ingebouwde controles en validaties en voorgeschreven formats. Bij constatering van datakwaliteitsvragen wordt waar nodig contact gezocht met de aanleverende partij om de oorzaak te achterhalen.

Wij analyseren de data en verwerken deze tot de benodigde inzichten voor het uitvoeren van gericht toezicht. Deze inzichten kunnen op verschillende manieren vastgelegd worden. Bijvoorbeeld in een schriftelijke rapportage of in een 'dashboard' dat gebruikt kan worden om de toezichtvragen te beantwoorden. Dashboards worden ontworpen op basis van de toezichttaak en alleen gebruikt voor het toezichtdoel waarvoor de data zijn verkregen.

Uitgevraagde data kunnen ook worden geanalyseerd met behulp van datagedreven toepassingen. Dergelijke (analyse-)tools dienen ertoe de data met behulp van beslisseregels of algoritmes te beoordelen of op basis van de data risico's te detecteren of voorspellen. De uitkomsten hiervan worden altijd door toezichthouders beoordeeld, het gaat dus nadrukkelijk om 'decision support'. De AFM maakt geen gebruik van algoritmes of AI-toepassingen die geautomatiseerd beslissingen nemen. De verant-

woordelijkheid om beslissingen te nemen ligt altijd bij de daartoe bevoegde personen binnen de AFM.

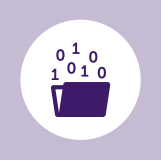
4.2 Data-uitvragen kunnen leiden tot verschillende vervolgacties

Data-uitvragen kunnen verschillende toezichtdoelen dienen. Het doel kan zijn de mate van naleving van een norm vaststellen, risico's op niet-naleving van normen detecteren of het effect meten van toezichtinterventies. Wij kunnen ervoor kiezen om bevindingen die voortkomen uit data-uitvragen te publiceren of om relevante marktinzichten te delen. Dit gebeurt altijd in generieke zin, waarbij inzichten niet terug zijn te leiden naar individuele ondernemingen of personen.

Daarnaast kunnen we op basis van een analyse besluiten dat nader onderzoek noodzakelijk is. Dit kan resulteren in een aanvullende inlichtingenvordering. Als een data-uitvraag leidt tot constatering van overtredingen kunnen we kiezen voor interventies. Bijvoorbeeld in de vorm van informele beïnvloeding, zoals (marktbrede) guidance, maar ook formele handhaving als de aard van de overtreding daar aanleiding toe geeft. De AFM volgt hiervoor haar Handhavingsbeleid ([link](#)).

4.3 Data worden alleen gedeeld als hier een wettelijke basis voor is

Zoals beschreven in paragraaf 3.2 wordt voorafgaand aan elke data-uitvraag getoetst of de benodigde data al beschikbaar zijn binnen de AFM of dat andere toezichthouders over de benodigde data beschikken. Dit werkt twee kanten op: andere toezichthouders kunnen ook de AFM om data vragen. Data verkregen voor een specifiek

toezichtdoel, mogen niet zonder meer gebruikt worden voor andere doelen. Bij verzoeken van andere toezichthouders wordt zorgvuldig onderzocht of het is toegestaan de data te delen. Zoals beschreven in paragraaf 3.2 hebben wij hiervoor samenwerkingsconvenanten met andere toezichthouders. Pas als is vastgesteld dat er een wettelijke grondslag is om (delen van) data te gebruiken ten behoeve van een andere toezichttaak én de data gedeeld mogen worden, kunnen data ook daarvoor worden gebruikt. Als geconcludeerd wordt dat er geen wettelijke basis is om data te gebruiken voor andere doelen of blijkt dat de data niet de benodigde inzichten oplevert, kunnen we kiezen voor een data-uitvraag.

4.4 Data worden niet langer bewaard dan nodig

Voor alle data worden bewaartermijnen vastgesteld. Na deze bewaartermijn worden de data verwijderd uit de AFM-systemen. Dat betekent dat de data niet langer toegankelijk zijn voor de AFM en de verwijderde data ook op geen enkele wijze hersteld kunnen worden. Bewaartermijnen kunnen veranderen. De bewaartermijn kan korter worden, bijvoorbeeld omdat het toezichtdoel eerder gerealiseerd is of prioriteiten worden aangepast waardoor het niet langer nodig is de data te bewaren. Bewaartermijnen kunnen ook langer worden, bijvoorbeeld in geval van formele handhaving, waardoor er uit de Archiefwet verplichtingen volgen om de data te bewaren.

Voor persoonsgegevens geldt dat deze ook voor het verstrijken van de bewaartermijn geanonimiseerd kunnen worden. In dat geval is geen sprake meer van persoonsgegevens. Dit gebeurt als het voor het AFM-toezicht niet langer noodzakelijk is de persoonsgegevens in de oorspronkelijke vorm te bewaren. Niet alleen de AVG is bepalend voor de bewaartermijn. Als uit de Archiefwet de verplichting volgt om persoonsgegevens te bewaren, stellen we vast welke maatregelen we moeten nemen om de privacy te borgen.

Heeft u vragen of opmerkingen over deze publicatie?

Stuur een e-mail naar: redactie@afm.nl

Autoriteit Financiële Markten

Postbus 11723 | 1001 GS Amsterdam

Telefoon

020 797 2000

www.afm.nl

Volg ons: →

De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten. Als onafhankelijke gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland.

De tekst van deze publicatie is met zorg samengesteld en is informatief van aard. U kunt er geen rechten aan ontleen. Door veranderende wet- en regelgeving op nationaal en internationaal niveau is het mogelijk dat de tekst niet actueel is op het moment dat u deze leest. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is niet aansprakelijk voor de eventuele gevolgen – bijvoorbeeld geleden verlies of gederfde winst – ontstaan door of in verband met acties ondernomen naar aanleiding van deze tekst.

© Copyright AFM 2023